

De Raad van Tucht

voor Registeraccountants en Accountants-Administratieconsulenten te Amsterdam

inzake: R 151

VB Groep B.V.
gevestigd te 's-Gravenhage
klaagster

tegen

L.W. Verhoef
registeraccountant
woonachtig te Wijk bij Duurstede
betrokkene.

1. De Raad heeft kennisgenomen van de volgende, telkens aan de wederpartij bekende stukken:
 - a) de klacht van 24 december 1997 met 15 bijlagen;
 - b) het verweerschrift van 27 januari 1998 met 6 bijlagen;
 - c) de brief van klaagster van 5 maart 1998 aan de Secretaris met 1 bijlage;
 - d) de brief van betrokkene van 14 maart 1998 aan de Raad met 1 bijlage;
 - e) de door klaagster ter zitting van de Raad van 9 april 1998 overgelegde aantekeningen van het door haar gevoerde betoog;
 - f) de door betrokkene ter zitting van de Raad van 9 april 1998 overgelegde aantekeningen van het door hem gevoerde betoog.

2. De Raad heeft de klacht behandeld ter zitting van de Raad van 9 april 1998. Ter zitting zijn verschenen klaagster vertegenwoordigd door H. Medema en prof. drs A.D. Bac en betrokkene in persoon.

3. Op grond van de gedingstukken en het verhandelde ter zitting stelt de Raad het volgende vast:
 - 3.1. Betrokkene is woonachtig in Wijk bij Duurstede. Het college van Burgemeester en Wethouders (hierna: B & W) van de gemeente Wijk bij Duurstede heeft op 13 mei 1997 de jaarrekening van de gemeente over 1996 aan de Gemeenteraad van Wijk bij Duurstede (hierna: de Gemeenteraad) aangeboden. De jaarrekening was voorzien van een goedkeurende verklaring van een registeraccountant die is verbonden aan het kantoor van klaagster.
 - 3.2. In de aanbiedingsbrief van 13 mei 1997 bij de jaarrekening delen B & W mede dat 1996 is afgesloten met een batig saldo van f 1.434.534,--. De Gemeenteraad heeft de jaarrekening op 24 juni 1997 vastgesteld. In de Wijkse Courant van 30 juli 1997 is

gepubliceerd dat de gemeente Wijk bij Duurstede over 1996 bijna anderhalf miljoen heeft overgehouden.

3.3. Op 12 augustus 1997 heeft betrokkene een brief aan de Gemeenteraad gezonden waarin hij de Gemeenteraad laat weten dat hij het niet eens is met de wijze waarop diverse posten in de jaarrekening over 1996 zijn verwerkt. Betrokkene heeft in het brievenhoofd van de brief zijn titel registeraccountant vermeld. Hij betoogt in deze brief onder meer:

“(blz. 2) De bij de jaarrekening behorende aanbiedingsbrief zegt: “De jaarrekening sluit met een batig saldo van f 1.434.534.” Nadere beschouwing van de jaarrekening zelf leert echter dat het saldo van de baten en lasten stellig niet het als zodanig gepresenteerde bedrag van f 1.434.534 is, en dat het als Eigen vermogen gepresenteerde bedrag van f 33.077.555 ook geheel onjuist is. Tevens ontbreekt in de jaarrekening diverse belangrijke informatie waar de lezer op grond van de (...) Comptabiliteitsvoorschriften wel recht op heeft. De jaarrekening voldoet daarom op essentiële onderdelen niet aan de daaraan te stellen eisen, waaronder ook de daarvoor geldende wettelijke voorschriften.

De jaarrekening schiet daardoor naar mijn mening zwaar tekort als sturings- en verantwoordingsinstrument en is naar mijn mening als zodanig geheel onbruikbaar.

Ik licht u een en ander nader toe.

1. In een jaarrekening, zo ook in die van een Gemeente, wanneer die ten minste correct is opgemaakt, is de samenhang tussen (het saldo van) de baten en lasten enerzijds en de omvang van het Eigen vermogen anderzijds zodanig dat het saldo van de rekening precies gelijk is aan de toe- of afname van het Eigen vermogen. (...) volgens de rekening bedraagt het saldo van de baten en lasten f 1.434.534; volgens de balans bedraagt het saldo van de baten en lasten in werkelijkheid f 8.380.354.

2. De “Staat van reserves en voorzieningen” (...) vermeldt dat een bedrag van f 220.000 “wegens bijboeking rente” aan de reserves toegevoegd is ten laste van de rekening. Dit bedrag is dus eveneens in de rekening als last opgenomen. Dit is uiteraard niet terecht: het bedrag van f 220.000 is aan niemand betaald en aan niemand verschuldigd. Het is derhalve een fictieve kostenpost. (...) (blz. 3) Het opnemen van sommige baten en lasten buiten de rekening kan de niet financieel geschoolde lezer (wat voor de meeste raadsleden geldt) gemakkelijk op het verkeerde been zetten; hij/zij verwacht en mag verwachten dat de rekening volledig is en dat dus het saldo van de rekening gelijk is aan het saldo van de (lees: alle) baten en lasten. (blz. 4)

Zeer waarschijnlijk hanteert de Gemeente ten onrechte het systeem dat winsten uit de verkoop van bouwgronden pas als zodanig verwerkt en gepresenteerd worden wanneer een (bouw-)complex geheel afgewikkeld is. Deze winsten moeten echter als zodanig getoond worden naar rato van de verkoop van de afzonderlijke kavels. Deze winsten staan daarna volledig ter beschikking van de gemeenteraad. Het is niet de bedoeling, zoals nu gebeurt, dat deze winsten (blz. 5) buiten de rekening gelaten worden. (...)

Overigens moet mij ook van het hart dat de jaarrekening wemelt van de voor de meeste mensen (waarschijnlijk ook voor veel raadsleden) onbegrijpelijke, traditionele en al lang achterhaalde en niet meer van toepassing zijnde taal. Ook worden veel (ook grote !) bedragen naar mijn mening volstrekt onvoldoende toegelicht. Het kost misschien wat moeite maar het is best mogelijk om een ook voor “gewone” mensen, zoals raadsleden, begrijpelijke en toegankelijke jaarrekening op te stellen. Omdat (...) ook uw begrotingen op dezelfde manier opgemaakt worden als de onderhavige jaarrekening 1996, zijn ook deze begrotingen even onbetrouwbaar als de onderhavige jaarrekening en naar mijn mening derhalve als sturingsinstrument totaal ongeschikt.

Kortom,

aan de jaarrekening zelf valt te ontlenen dat

- de rentelasten te hoog weergegeven zijn met een fictieve kostenpost van f 220.000;
- er baten en lasten tot omvangrijke bedragen buiten de rekening gelaten zijn;
- de afschrijvingskosten tot te lage bedragen opgenomen zijn;
- in de balans de vaste activa tot te lage bedragen opgenomen zijn;

- onder de verplichtingen (i.c. de voorzieningen) posten voorkomen die geen verplichtingen zijn;
- in de balans diverse verplichtingen ontbreken;
- de resultaten uit de grondexploitatie onjuist weergegeven zijn
- er diverse belangrijke wettelijk voorgeschreven toelichtende informatie ontbreekt. (...)

(blz. 6) Naar mijn mening kunt u op grond van het voorgaande niet in alle redelijkheid er toe overgaan de thans voorliggende jaarrekening vast te stellen als het verslag waarmee u als Raad over 1996 verantwoording aflegt aan de burgers. Ik denk dat er alle aanleiding is dat de jaarrekening eerst op (ten minste) de door mij aangegeven onderdelen herzien wordt."

3.3. Op 13 augustus, 1 oktober, 22 oktober en 26 november 1997 zijn in de Wijkse Courant ingezonden brieven van betrokkene gepubliceerd waarin hij de vraag aan de orde stelt hoeveel de gemeente in 1996 heeft overgehouden en waarin hij onder andere de punten die hierboven zijn weergegeven bespreekt. Onder deze ingezonden brieven zijn betrokkenes naam en zijn titel registeraccountant vermeld. De Wijkse Courant heeft onder de laatste brief van 26 november 1997 opgenomen dat de discussie is gesloten.

3.4. Betrokkene heeft op 5 september 1997 een tweede brief aan de Gemeenteraad gericht. Hierin heeft betrokkene zijn bezwaren tegen de jaarrekening 1996 herhaald. B & W hebben bij brief van 25 september 1997 betrokkenes brieven van 12 augustus en 5 september 1997 beantwoord. Voorts is betrokkene uitgenodigd om de vergadering van de commissie Middelen van 7 oktober 1997 bij te wonen en daarin zijn standpunt naar voren te brengen. Betrokkene heeft geen gebruik gemaakt van zijn spreekrecht. Op 3 oktober 1997 heeft betrokkene nogmaals een brief aan de Gemeenteraad en B & W gezonden waarin hij zijn bezwaren tegen de jaarrekening en tegen de comptabiliteitsvoorschriften 1995, waarop B & W zich beroepen, naar voren heeft gebracht. Bij brief van 20 oktober 1997 aan de Gemeenteraad heeft betrokkene zijn bezwaren tegen de jaarrekening 1996 en de begroting voor 1998 herhaald. In deze brief betoogt betrokkene voorts het volgende:

"(blz. 2) Dames en heren raadsleden, met alle respect, als in de wet staat dat u beslist geen baten en lasten buiten de rekening mag laten dan geldt dat ook voor u! Er staat ook nergens in de wet dat u onder de kosten gefingeerde kosten mag opnemen! (...) De burgers hebben recht op een correcte en volledige verantwoording! Kortom ik vind nog steeds dat de jaarrekening geheel overgemaakt moet worden. (...) Het woord is thans aan u als Raad. Hoe integer is het openbaar bestuur in Wijk bij Duurstede ?"

In de vergadering van de commissie Middelen van 4 november 1997 heeft betrokkene het woord gevoerd en zijn bezwaren tegen de begroting voor 1998 naar voren gebracht.

3.5. B & W en de Gemeenteraad hebben door middel van een publicatie in de Wijkse Courant van 5 november 1997 publiekelijk gereageerd op betrokkenes ingezonden brieven in die krant. In dit krantenbericht is onder meer medegedeeld dat het saldo over 1996 f 1.434.534,- was, is en blijft. Bij brief van 8 november 1997 aan de Gemeenteraad heeft betrokkene zijn verbazing over deze publicatie uitgesproken en nogmaals betoogd dat volgens hem het saldo f 9.585.000,- moet zijn.

4. De klacht, die in twee onderdelen uiteenvalt, luidt -samengevat weergegeven- als volgt:

4.1. Betrokkene heeft door zijn uitspraken over de kwaliteit van de jaarrekening en zijn suggestieve uitspraken over de integriteit van de gemeenteraad van Wijk bij Duurstede de eer van de stand der registeraccountants geschaad en heeft daarmee in strijd met artikel 5 van de Gedrags- en Beroepsregels voor registeraccountants (GBR) gehandeld.

4.2. Betrokkene heeft in strijd met artikel 33 GBR gehandeld door een oordeel te geven over de arbeid van een andere accountant zonder voorafgaand inlichtingen in te winnen.

5. Met betrekking tot de klacht en het daartegen gevoerde verweer overweegt de Raad als volgt:

5.1. Betrokkene heeft zich in een openbaar debat gekeerd tegen de wijze waarop de gemeente waarin hij woont de jaarrekening over 1996 heeft ingericht. Naar het oordeel van de Raad heeft betrokkene daarbij niet de marges overschreden die een registeraccountant toekomen bij het uitoefenen van zijn recht op vrijheid van meningsuiting. De Raad neemt daarbij in aanmerking dat hier gaat om opvattingen weliswaar afwijken van de gangbare praktijk, maar waarvan niet kan worden gezegd dat zij onverdedigbaar zijn. Bovendien zijn de wijze waarop betrokkene zijn opvattingen naar voren heeft gebracht en de bewoordingen waarin zulks is geschied niet van dien aard dat hem daarvan een tuchtrechtelijk verwijt kan worden gemaakt. Het eerste onderdeel van de klacht faalt derhalve.

5.2. Het tweede onderdeel van de klacht is evenmin gegrond. Artikel 33 van de GBR is opgenomen in hoofdstuk IV van de GBR dat het opschrift draagt: "regels voor registeraccountants die optreden als openbaar accountant". Betrokkene is naar het oordeel van de Raad in de onderhavige discussie onmiskenbaar opgetreden als inwoner van de gemeente Wijk bij Duurstede, derhalve als privé persoon en niet als openbaar accountant. Betrokkene heeft over zijn hoedanigheid geen onduidelijkheid laten bestaan. De enkele omstandigheid dat betrokkene zijn titel "registeraccountant" in zijn correspondentie heeft vermeld brengt immers nog niet mee dat hij in de functie van openbaar accountant is opgetreden.

6. Beslissing

De Raad:

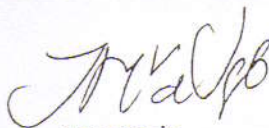
- verklaart de klacht ongegrond.

Aldus beslist door mr D.H. Beukenhorst voorzitter en Tsj. Hotsma en J. Gaasbeek, leden in aanwezigheid van mr J.M. van der Vegt, adjunct-secretaris, en in het openbaar uitgesproken.

Amsterdam, 27 mei 1998

voorzitter

secretaris

